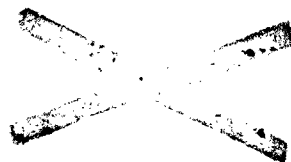

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII KULTURY MATERIALNEJ

ETNOGRAFIA POLSKA

XXIX

Zeszyt 2

WROCŁAW · WARSZAWA · KRAKÓW · GDAŃSK · ŁÓDŹ
ZAKŁAD NARODOWY IMIENIA OSSOLIŃSKICH
WYDAWNICTWO POLSKIEJ AKADEMII NAUK
1985

REDAKTOR: WITOLD DYNOWSKI

SEKRETARZ REDAKCJI: IWONA KABZIŃSKA-STAWARZ

CZŁONKOWIE RADY REDAKCYJNEJ: JÓZEF BURSZA, MARIA BIERNACKA (PRZEWODNICZĄCA), MARIA FRANKOWSKA, JADWIGA KLIMASZEWSKA, ANNA KUTRZEBAPOJNAROWA, WANDA PAPROCKA, ZOFIA SZYFELBEJN-SOKOLEWICZOWA

Adres Redakcji: 00-140 — Warszawa, ul. Świerczewskiego 105

Okladkę projektował Edward Kostka

Redaktor Zyta Kwiecińska

Redaktor techniczny Jacek Sikorski

© Copyright by Zakład Narodowy im. Ossolińskich — Wydawnictwo, Wrocław 1985
Printed in Poland

PL ISSN 0071-1861

Zakład Narodowy im. Ossolińskich — Wydawnictwo. Wrocław 1985.
Nakład: 900 egz. Objętość: ark. wyd. 23,50, ark. druk. 18,38, ark.
A₁ - 24. Papier druk. sat. kl. IV, 70 g, 70 × 100. Oddano do składowania 1985. 01. 23. Podpisano do druku 1985. 09. 12. Druk ukończono w październiku 1985. Wrocławska Drukarnia Naukowa. Zam. 3060/85.
R-10. Cena zł 200.—

SPIS TREŚCI

ARTYKUŁY

Część I

Zofia Sokolewicz — Podstawowe modele nauki, a niektóre problemy teoretyczne etnologii w Polsce. Część II	11
Streszczenie w j. angielskim	24
Małgorzata Bartnicka — Wyobrażenia przestrzeni i ich badanie	25
Streszczenie w j. angielskim	36
Streszczenie w j. rosyjskim	37
Stanisław Marczuk — Kluczowe problemy badań nad wartościami w naukach społecznych (wokół koncepcji Gerharda Kloski)	39
Streszczenie w j. angielskim	61
Jolanta Kowalska — Środki i mechanizm przekazu tanecznego	63
Streszczenie w j. angielskim	82

Część II

Maria Frankowska — Symbolika religijna i jej znaczenie w wierzeniach Indian Meksyku na przykładzie znaku krzyża (wiek XVI-XX)	83
Streszczenie w j. angielskim	105
Ryszard Tomicki — Struktura epok świateł w mitologii nahuatląskiej. Nowa interpretacja wersji z <i>Histoire du Mexique, Leyenda de los Soles</i> i <i>Historia de los mexicanos por sus pinturas</i>	107
Streszczenie w j. angielskim	133
Aleksander Posern-Zieliński — Wyznaniowa dezintegracja indiańskich społeczności chłopskich w peruwiańskich Andach i jej kulturowe skutki	135
Streszczenie w j. angielskim	160

STUDIA I MATERIAŁY

Maria Anna Knothe — Polscy chłopcy w Brazylii (1870-1939). Materialna płaszczyzna ich asymilacji	163
Streszczenie w j. angielskim	212
Streszczenie w j. portugalskim	213
Leszek Dziągiewski — Tradycyjne rzemiosło i handel we współczesnym Kurdyście irackim (obserwacje i wstępne wnioski)	215
Streszczenie w j. angielskim	239
Wojciech Olszewski — Dystans etniczny Polacy — Cyganie (na przykładzie dzielnicy Poznania)	241

ARTYKUŁ RECENZYJNY I OMÓWIENIA

Renata Hryń — Katalog wystawowy formą popularyzacji wiedzy o Cyganach. Rüdiger Vossen, Zigeuner. Roma, Sinti, Gitanos, Gypsies zwischen Verfolgung und Romantisierung. Katalog zur Ausstellung „Zigeuner zwischen Romantisierung und Verfolgung — Roma, Sinti, Manusch, Calé in Europa” des Hamburgischen Museums für Völkerkunde, Frankfurt/M 1983, ss. 351	259
Adam Pranda, Ignac Bizmayer, Tatran Profily, zväzok 57, Bratislava 1983, ss. 149 — <i>Wanda Paprocka</i>	264
„Tlalocan. Revista de Fuentes para el Conocimiento de las Culturas Indígenas de México”, vol. VII: 1977, ss. 404; vol. VIII: 1980, ss. 492; vol. IX: 1982, ss. 404 — <i>Ryszard Tomicki</i>	267
The Shaping of National Anthropologies, „Ethnos”, vol. 47: 1982, nr 1-2, Stockholm, Etnografiska Museet. Centrum i peryferie: dyskusja o kształtowaniu antropologii narodowych — <i>Leszek Dziegiel</i>	271
John S. Mbiti, Afrykańskie religie i filozofia (tytuł oryginału: African Religions and Philosophy), Warszawa 1980, Instytut Wydawniczy PAX, tłum. Krystyna Wiercieńska, ss. 363 — <i>Maria Idzkowska</i>	283
Walerian Sobisiak, Kultura rodzima Polonii zachodnioeuropejskiej, Poznań 1983 — <i>Edward Pietraszek</i>	285
Tomas Gerholm, Market, Mosque and Mafraj — Social Inequality in a Yemeni Town, Stockholm 1977, Stockholm Studies in Social Anthropology — <i>Leszek Dziegiel</i>	290

СОДЕРЖАНИЕ

СТАТЬИ

Часть I

София Соколевич — Основные модели науки и некоторые теоретические проблемы этнологии в Польше. Часть II, :	11
Резюме на английском языке	24
Малгожата Бартницка — Воображения о пространстве и их исследование	25
Резюме на английском языке	36
Резюме на русском языке	37
Станислав Марчук — Основные проблемы исследования ценностей в общественных науках (в связи с концепцией Герхарда Клёски)	39
Резюме на английском языке	61
Иолянта Ковальска — Средства и механизмы танцевальных передач	63
Резюме на английском языке	82

Часть II

Мария Франковска — Религиозная символика и ее значение в верованиях индейцев Мексики на примере знака креста (XVI—XX вв.)	83
Резюме на английском языке	105
Рышард Томицки — Структура мировых эпох в мифологии нахуа. Новая интерпретация версии из <i>Histoire du Mexique, Leyenda de los Soles, Historia de los mexicanos por sus pinturas</i>	107
Резюме на английском языке	133
Александр Посерн-Зелиньски — Дезинтеграция верований индейских крестьянских обществ в перуанских Андах и ее культурные последствия	135
Резюме на английском языке	160

ИССЛЕДОВАНИЯ И МАТЕРИАЛЫ

Мария Анна Кноте — Польские крестьяне в Бразилии (1870—1939). Материальные основы их ассимиляции	163
Резюме на английском языке	212
Резюме на португальском языке	213
Лешек Дзенгель — Традиционное ремесло и торговля в современном иракском Курдистане (наблюдения и предварительные выводы)	215

Резюме на английском языке	239
Войцех Ольшевски — Этнические различия между поляками и цыганами (на примере Познаньского района).	241

РЕЦЕНЗИОННЫЕ СТАТЬИ И ОБСУЖДЕНИЯ

Рената Грынё — Выставочный каталог как форма популяризации сведений о цыганах. Rüdiger Vossen, Zigeuner. Roma, Sinti, Gitanos, Gypsies zwischen Verfolgung und Romantisierung. Katalog zur Ausstellung „Zigeuner zwischen Romantisierung und Verfolgung — Roma, Sinti, Marusch, Cale in Europa“ des Hamburgischen Museum für Völkerkunde, Frankfurt/M, 1983, сс. 351	259
Адам Пранда, Ignac Bizmayer, Tatran Profity, zväzok 57, Bratislava 1983, сс. 149 — <i>Ванда Папроцка</i>	264
„Tlalocan. Revista de Fuentes para el Conocimiento de las Culturas Indígenas de México, vol. VII: 1977, сс. 404, vol. VIII: 1980, сс. 492, vol. IX: 1982 сс. 404 — <i>Рышард Томицкий</i>	267
The Shaping of National Anthropologies, „Ethnos“, vol. 47: 1982, н. 1—2, Stockholm, Etnografiska Museet. Центр и периферия: дискуссия о формировании национальных антропологий — <i>Лешек Дзенгель</i>	271
John S. Mbiti, Afrykańskie religie i filozofia (перевод с английского), Warszawa 1980, PAX, сс. 363 — <i>Мария Идзьковска</i>	283
Walerian Sobisiak, Kultura rodzima Polonii zachodnioeuropejskiej, Poznań 1983 — <i>Эдвард Петрашек</i>	285
Tomas Ge:holm, Market, Mosque and Mafraj — Social Inequality in a Yemeni Town, Stockholm 1977, Stockholm Studies in Social Anthropology — <i>Лешек Дзенгель</i>	290

TABLE OF CONTENTS

PAPERS

Part I

Zofia Sokolewicz — The basic models of science and some theoretical problems of ethnology in Poland. Part II	11
Summary in English	24
Małgorzata Bartnicka — Spacial images. A short review of research	25
Summary in English	36
Summary in Russian	37
Stanisław Marczuk — The key problems of the studies of values in social sciences (around the conception of Gerhard Kloska)	39
Summary in English	61
Jolanta Kowalska — The means and mechanism of the communication in the dance	63
Summary in English	82

Part II

Maria Frankowska — The religious symbolism and its meaning in the beliefs of the Mexican Indians — the example of the sign of a cross (XVI-XX century)	83
Summary in English	105
Ryszard Tomicki — The structure of the world epochs in the Nahua mythology. The new interpretation of the version from <i>Histoire du Mexique</i> , <i>Leyenda de los Soles</i> and <i>Historia de los mexicanos por sus pinturas</i>	107
Summary in English	133
Aleksander Posern-Zieliński — The religious disintegration of the Indian peasant communities in the Peruvian Andes and its cultural effects	135
Summary in English	160

STUDIES AND MATERIALS

Maria Anna Knothe — The Polish peasants in Brasil (1870-1939). The material level of their assimilation	163
Summary in English	212
Summary in Portuguese	213

Leszek Dzięgiel — Traditional craft and commerce in the contemporary Iraqi Kurdistan	215
Summary in English	239
Wojciech Olszewski — The ethnic distance of the Poles and Gypsies (the case of a district in Poznań)	241

BOOK REVIEWS

Renata Hryń — An exhibition catalogue as a form of popularization of the knowledge about Gypsies. Rüdiger Vossen. Zigeuner. Roma, Sinti, Gitanos, Gypsies zwischen Verfolgung und Romantisierung. Katalog zur Ausstellung „Zigeuner zwischen Romantisierung und Verfolgung — Roma, Sinti, Manusich Cale in Europa“ des Hamburgischen Museums für Völkerkunde, Frankfurt/M, 1983, ss. 351	259
Adam Pranda, Ignaz Bizmayer, Tatran Profily, zväzok 57, Bratislava 1983, ss. 149 — <i>Wanda Paprocka</i>	264
„Tlalocan. Revista de Fuentes para el Conocimiento de las Culturas Indígenas de Mexico“, vol. VII: 1977, ss. 404, vol. VIII: 1980, ss. 492, vol. IX: 1982, ss. 404 — <i>Ryszard Tomicki</i>	267
The Shaping of National Anthropologies, „Ethnos“, vol. 47: 1982, nr 1-2, Stockholm, Etnografiska Museet. The centre and the outskirts: discussion on the shaping of national anthropologies — Leszek Dzięgiel	271
John S. Mbiti, Afrykańskie religie i filozofia (African Religions and Philosophy), Warszawa 1980, Instytut Wydawniczy PAX, translated by Krystyna Wiercińska, ss. 363 — <i>Maria Idźkowska</i>	283
Walerian Sobisiak, Kultura rodzima Polonii zachodnioeuropejskiej (The Native culture of the Poles in Western Europe), Poznań 1983 — <i>Edward Pietraszek</i>	285
Tomas Gerholm, Market, Mosque and Mafraj — Social Inequality in a Yemeni Town, Stockholm 1977, Stockholm Studies in Social Anthropology — Leszek Dzięgiel	290